

Τι είναι ο Γεωπόνος;

Ένας επιστήμονας, που έχει γνώσεις φυσιολογίας, χημείας, βιοχημείας, μαθηματικών, μετεωρολογίας, μικροβιολογίας, εντομολογίας, ζωολογίας, γενετικής ώστε να κατανοεί και να εξελίσσει τις τεχνικές παραγωγής και φυτοπροστασίας σε κάθε λογής καλλιέργειες, αλλά και ειδικός στην ορθολογική διαχείριση των υδατικών πόρων, την αξιοποίηση και προστασία των εδαφικών πόρων, την διαχείριση της γονιμότητας των εδαφών, της βιοποικιλότητας, αλλά και την ορθή χρήση των γεωργικών μηχανημάτων, ικανός να αντιλαμβάνεται τα οικονομικά μεγέθη και να χαράζει σχέδια ανάπτυξης, αλλά και να μπορεί να ελέγχει την ποιότητα των τροφίμων και να πρωτοπορεί στην ανάπτυξη τεχνικών ελέγχου και διασφάλισης ποιότητας, αλλά και στην παραγωγή προϊόντων από «βιολογικές» πρώτες ύλες, ικανός να χαράζει νέους ορίζοντες στην βιοτεχνολογία ζώων και φυτών, να κάνει μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων, να καθορίζει χρήσεις γης και παράλληλα να είναι ειδικός και στο περιβάλλον στέγασης των αγροτικών ζώων και στη σίτισή τους, στις ιχθυοκαλλιέργειες, στη συντήρηση των τροφίμων, στην κατασκευή και λειτουργία θερμοκηπιακών μονάδων, στους αυτοματισμούς, τη γεωπληροφορική, την γεωργία ακριβείας, τις εναλλακτικές πηγές ενέργειας και και και και

Αυτός είναι ο γεωπόνος σύμφωνα με όσους εργάζονται και φοιτούν στο ΓΠΑ. (τουλάχιστον μιας σημαντικής πλειοψηφίας).

Όσοι όμως έχουν βρεθεί και έχουν δουλέψει έστω και μικρά χρονικά διαστήματα κοντά σε αγρότες θα ξέρουν ότι στη συνείδηση του αγροτικού πληθυσμού της χώρας ο Γεωπόνος είναι απλά αυτός που κατά κύριο λόγο έχει γνώσεις σχετικές με την ανάπτυξη των καλλιεργειών και αυτός που θα υπογράψει για τις όποιες αποζημιώσεις και επιδοτήσεις ο αγρότης δικαιούται. Το ίδιο βέβαια ισχύει και για την υπόλοιπη ελληνική κοινωνία που δεν έχει σχέση με την αγροτική παραγωγή (εδώ μπαίνει και η διάσταση του ανθοκόμου-κηπουρού).

Ένα είναι βέβαιο. Για πολλές δεκαετίες δεν έχουμε καταφέρει να πείσουμε πως ο Γεωπόνος καλύπτει επιστημονικά και κάτι άλλο πέρα από αυτό που του αναγνωρίζει η ελληνική κοινωνία. Ο Αλέξης του μεθοριακού σταθμού στοιχειώνει ακόμα την επαγγελματική εμβέλεια και καταξίωση του γεωπόνου.

Τι μας κάνει λοιπόν να θεωρούμε ότι το πισωγύρισμα στα πρότυπα της ΑΓΣΑ (ενιαίος γεωπονικός κορμός για τα πρώτα τρία έτη σπουδών και έλειψη ανεξαρτησίας των Τμημάτων να ορίζουν το πρόγραμμα σπουδών τους) θα προσφέρει καλύτερη και διευρυμένη αναγνωρισιμότητα και επαγγελματική καταξίωση του γεωπόνου στην ελληνική κοινωνία;

Η Ανώτατη Γεωπονική Σχολή Αθηνών (ΑΓΣΑ), έχει ολοκληρώσει τον ιστορικό της κύκλο και την προσφορά της στην ελληνική κοινωνία αλλά και στην κοινωνία των ευρωπαίων πολιτών. Για δεκαετίες οι πτυχιούχοι της στήριξαν την αγροτική ανάπτυξη της χώρας και ήταν στο πλευρό του έλληνα αγρότη. Οι εποχές όμως και οι ανάγκες άλλαξαν.

Αλήθεια, πόσους γεωπόνους χρειάζεται αυτή η χώρα της οποίας ο αγροτικός πληθυσμός έχει μειωθεί δραματικά και οι αγρότες πλέον στην πλειονότητά τους καλλιεργούν τη γη τους με επιχειρηματικά κριτήρια. Είναι ασφαλές να πιστεύουμε ότι πασχίζοντας να εξασφαλίσουμε την «γεωπονική ομπρέλα» σε περίπου 400 αποφοίτους του ΓΠΑ κάθε χρόνο τους εξασφαλίζουμε και μια θέση εργασίας; Που; Και ως τότε;

Ποιόν κοροϊδεύουμε καμαρώνοντας πως παρέχουμε ένα εύρος προπτυχιακών σπουδών σε πέντε διαφορετικά Πανεπιστημιακά Τμήματα όταν τα οριοθετούμε με τον κορμό της παλιάς ΑΓΣΑ και τους αναιμικούς τίτλους σπουδών «Γεωπόνος, του Τμήματος τάδε». Ούτε ισοτιμία απασχόλησης στον πολυπόθητο και πολύπαθο ευρύτερο δημόσιο τομέα πετυχαίνουμε, ούτε βοηθάμε να αλλάξει η εικόνα που έχει η κοινωνία για τους αποφοίτους μας. Η ίδια η Πολιτεία παγίωσε και έθεσε τα όρια αυτής της εικόνας, θεσμοθετώντας ανεξάρτητους φορείς για το περιβάλλον και την περιφερειακή ανάπτυξη (ΥΠΕΧΩΔΕ) και την ασφάλεια και ποιότητα των τροφίμων (ΕΦΕΤ – Υπουργείο Ανάπτυξης).

Από την εποχή της ΑΓΣΑ, υπήρχε έντονος προβληματισμός μεταξύ των φοιτητών όλων των ειδικοτήτων, εκτός της φυτικής παραγωγής, ως προς το τι γεωπόνοι είμαστε εμείς. Με κοινό πρόγραμμα σπουδών τα τρία πρώτα έτη και ειδίκευση τα άλλα δυο κατά τη διάρκεια των οποίων ξεχνούσαμε ότι γεωπονικό είχαμε μάθει τα τρία πρώτα χρόνια. Αλλά και τα τέσσερα εξάμηνα της ειδίκευσης τα θεωρούσαμε λίγα για να αποκτήσουμε τις απαραίτητες γνώσεις που απαιτούσε ο τίτλος της κάθε ειδικότητας.

Και τώρα, μετά από περισσότερο από δυο δεκαετίες, με τον κόσμο γύρω μας να αλλάζει με φρενήρεις ρυθμούς εμείς ψάχνουμε να βρούμε τη «σωτηρία» μας ομφαλοσκοπώντας και γυρίζοντας στο παρελθόν.

Το Πανεπιστήμιο, ως θεσμός, είναι ατμομηχανή της εξέλιξης των ανθρώπινων κοινωνιών και της καλλιέργειας και ανάπτυξης ελεύθερης σκέψης και βούλησης. Θα πρέπει λοιπόν αφενός να ικανοποιεί τις ανάγκες της κοινωνίας σε επιστημονικό δυναμικό αλλά και να οδηγεί την κοινωνία σε καινούργιους δρόμους γνώσης και πνευματικής αναζήτησης.

Δυστυχώς, αν το ΓΠΑ ξαναγίνει μια Ανώτατη Γεωπονική Σχολή με τον μανδύα του Πανεπιστημίου δεν θα καταφέρει να εκπληρώσει τίποτα από τα παραπάνω. Αντίθετα, θα συρρικνωθεί και θα χάσει και τον όποιο δυναμισμό κατάφερε να αναπτύξει τα τελευταία χρόνια.

Πέρα από αγκυλώσεις, αντιπαλότητες και προσωπικές φιλοδοξίες, πρέπει να δούμε με πνεύμα θετικό και ανοικτό στο μέλλον τι προσδοκούμε από έναν πανεπιστημιακό χώρο. Οπισθοδρομούμε ή χαράζουμε νέους ορίζοντες με την ανάπτυξη δυναμικών επιστημονικών πεδίων σε αντιστοιχία με την κοινωνική εξέλιξη; Το περιβάλλον, η αειφόρος ανάπτυξη, η ασφάλεια και η τεχνολογία των τροφίμων, η βιοτεχνολογία οι φυσικοί πόροι, οι νέες γεωτεχνικές τεχνολογίες είναι φυσικός χώρος του Πανεπιστημίου μας και βρίσκονται μπροστά στα μάτια μας. Και ο «γεωπόνος» δεν θα μπορέσει ποτέ να τα κατοχυρώσει ως το επιστημονικό και επαγγελματικό του πεδίο. Αν δεν τολμήσουμε θα το κάνουν κάποιοι άλλοι. Προσπαθούν ήδη ποικιλοτρόπως και αγωνιωδώς. Παρά τις συχνά χειρότερες υποδομές τους, την έλλειψη εμπειρίας και παράδοσης την μικρότερη επιστημονική συνάφεια. Τρία χρόνια κοινός κορμός σπουδών γεωπόνου και «γεωπονική ομπρέλα» είναι η καλύτερη απάντηση που μπορούμε να δώσουμε; Κινδυνεύουμε να θάψουμε τους αποφοίτους μας και το πανεπιστήμιό μας τρία μέτρα κάτω από τη γη, με την ομπρέλα για ταφόπλακα!

Με ειλικρινή και καλοπροαίρετο προβληματισμό

Ιωάννης Μάσσας
Κων/νος Οιχαλιώτης